

HANDLEIDING

ALCOHOL & DRUG VISIE

SPORTIVOS
ZILVER

WAAROM EEN ALCOHOL- EN DRUGVISIE?

Met Sportivos heeft de club al een heel traject aan acties rond alcohol en drugs afgelegd. Deze dragen bij aan een groter **draagvlak** rond deze thema's. En de club staat ook stil bij een aantal basisprincipes om **efficiënt** preventief te werken. Op die manier bouwt de club aan een duidelijk, gedragen en samenhangend alcohol- en drugbeleid.

Een essentieel onderdeel in elk beleid is een duidelijke visie, want een visie geeft richting aan het beleid, op maat van de club. Met een duidelijke visie vormen ook alle acties rond alcohol en drugs een **samenhangend geheel**. Het punt waarop de club is gekomen in het Sportivos-traject is dan ook een goed moment om eens na te denken over zo een alcohol- en drugvisie van de club.

Concreet beschrijft een alcohol- en drugvisie de **grenzen** die een club uitzet rond middelengebruik. Hoe denkt de club over alcohol en drugs binnen de clubcontext? Tot op welk punt is het gebruik van deze middelen aanvaardbaar of toelaatbaar?

Een goed startpunt: Heeft je club al een **algemene clubvisie** op papier staan? Die vind je mogelijks terug op de website van je club. Het beschrijft de identiteit en de (lange termijn) doelstellingen van de club, en de waarden die jullie hoog in het vaandel dragen. Neem deze algemene clubvisie er zeker bij wanneer je met onderstaande stappen aan de slag gaat. De alcohol- en drugvisie moet namelijk passen binnen jullie clubvisie.

Heeft je club nog **geen algemene visie**? Geen probleem! Met onderstaande stappen kunnen jullie alvast aan de slag met het formuleren van een alcohol- en drugvisie. Wanneer je club dan later beslist om ook een algemene visie op papier te zetten, kan deze alcohol- en drugvisie een goed vertrekpunt zijn.

START

DUS, EEN ALCOHOL- EN DRUGSVISIE...

1. is altijd op maat van de club

2. beschrijft kort wat een club aanvaardbaar en toelaatbaar vindt als het gaat over alcohol- en druggebruik binnen de clubcontext

3. zorgt voor samenhang tussen alle acties die een club onderneemt in het kader van zijn alcohol- en drugbeleid

4. is GEEN overzicht van regels en procedures
(deze worden in een latere fase opgesteld, maar wel op basis van de alcohol- en drugvisie)

VOORBEELDEN VAN EEN ALCOHOL- EN DRUGSVISIE

Onderstaande voorbeelden geven een idee van hoe een alcohol- en drugvisie er kan uitzien. De uitkomst na deze aanpak zal een soortgelijke formulering zijn, maar dan op maat van jullie club.

Voorbeeld 1

"Alcoholgebruik binnen onze club is toegestaan en aanvaardbaar, zolang iedereen altijd de vrije keuze heeft om geen alcohol te drinken, de wetgeving altijd gerespecteerd wordt, het voor iedereen altijd gezellig en veilig blijft en onze sport altijd voorop blijft staan.

Om dezelfde redenen is handel, gebruik of onder invloed zijn van illegale drugs onder geen enkele omstandigheid toegestaan of aanvaardbaar binnen de context van de club(activiteiten)."

Voorbeeld 2

"Alcoholgebruik binnen onze club is toegestaan en aanvaardbaar zolang de naam en het imago van de club niet geschaad wordt, het sfeervol en gezellig blijft, de (verkeers)veiligheid gegarandeerd is, de sportprestaties er niet onder lijden, iedereen altijd zijn verantwoordelijkheden kan blijven opnemen (o.a. ten opzichte van jeugdspelers) en de consumptie van alcohol een vrije keuze blijft. Gebruik en bezit van illegale drugs op de terreinen en binnen de accommodatie van onze club zijn onder geen enkele omstandigheid toegestaan of aanvaardbaar."

WIE HEB JE NODIG VOOR HET FORMULEREN VAN EEN ALCOHOL- EN DRUGVISIE?

De A&D-coach heeft een belangrijke rol in het proces, maar **kan niet in zijn eentje** een alcohol- en drugvisie voor de club uitschrijven. De kantine denkt misschien anders over alcoholgebruik dan de ouders. Jongere sporters, zonder dit te beseffen, zitten misschien wel op dezelfde golflengte als het bestuur. Het is belangrijk dat deze **verschillende meningen gehoord** worden en **vertegenwoordigd zijn**. Misschien ontdek je dat de meningen helemaal niet zo ver uit elkaar liggen. Zo creëer je een alcohol- en drugvisie die gedragen wordt door de hele club.

Denk aan volgende leden, want ze kunnen interessante input geven:

- » Bestuursleden
- » Kantinemedewerkers
- » Sporttechnisch staf (bv. trainers)
- » Sporters (bv. de kapitein van een ploeg)
- » Supporters (bv. ouders)
- » ...

ZOEK BIJ BRONS

In de bronzen fase van Sportivos werd al een 'Werkgroep Sportivos' samengesteld ter ondersteuning van jullie Sportivos-verhaal. Om de alcohol- en drugvisie te formuleren kan je deze 'Werkgroep Sportivos' terug samenroepen en eventueel uitbreiden met vernoemde sleutelfiguren.

EXTRA HULP

Deze handleiding helpt jou als A&D-coach om samen met je club een alcohol- en drugvisie op te stellen voor je club. Misschien ben je onzeker over hoe jouw club hierop gaat reageren?

Kan je wat extra ondersteuning gebruiken? Contacteer dan het regionaal CGG preventiewerk tabak, alcohol en drugs:

www.vad.be/doorverwijsgids
(‘preventie’ aanduiden en gemeente van de sportclub ingeven).

FORMULEER EEN ALCOHOL- EN DRUGVISIE VOOR JE CLUB

BENODIGD MATERIAAL

- » Bord of groot blad papier
- » 2 verschillende gekleurde krijtjes/
stiften voor op het bord/groot blad

VOORBEREIDING

TIJD 15 MINUTEN

- » Noteer de 7 te behandelen thema's onder elkaar op het bord/groot blad papier en voeg nog een puntje 'Andere?' toe, zoals op de afbeelding hieronder.
- » Lees de werkwijze op de volgende pagina's. Lees ook de uitleg en voorbeelden bij elk van de thema's (pg. 9-13).

- Imago
- Sfeer & gezelligheid
- Veiligheid
- Sportprestaties
- Verantwoordelijkheden
- Jeugd
- Vrije wil
- Andere

AAN DE SLAG

TIJD 20 - 40 MINUTEN

Leg het doel van deze oefening uit: gebruik het overzicht en de voorbeelden op pagina 1 en 2.

Voor elk thema zijn er vervolgens drie chronologische stapjes:

1.

Eerst ga je elk thema kort inleiden.

Gebruik de voorbeelden die onder elk thema staan.

2.

Daarna laat je de werkgroep discussiëren

over de vraag onder elk thema.

Noteer eventueel kort voor jezelf de meningen van de werkgroep over dit thema.

3.

Tenslotte vraag je de leden van de werkgroep per thema om **een hand op te steken** wanneer ze dit thema in of uit de visie willen:

- In de visie:** Ik vind dit een relevant thema, dat in het gedrang kan komen door alcohol- of druggebruik.
- Niet in de visie:** Ik vind dit thema voor onze club minder relevant.

FORMULEER **EEN ALCOHOL- EN** **DRUGVISIE VOOR JE CLUB**

VERVOLG

Minder dan 50% van de werkgroep steekt zijn hand op: thema wordt verworpen. Zet een **X** naast het thema.

Tussen de 50% en 80% van de werkgroep steekt zijn hand op: er moet nog een consensus gezocht worden over dit thema (dit kan op het einde gebeuren - zie verder). Zet een **!** naast het thema.

80% of meer van de werkgroep steekt zijn hand op: het thema wordt opgenomen in de visie. Zet een **✓** naast het thema.

Bij minder dan 6 leden in de werkgroep is die te klein voor handen opsteken. Zoek dan naar consensus.

Wergroep	Aantal opgestoken handen bij...		
	50%	50-80%	80%
<6 leden	Zoek naar consensus.		
6 leden	0 t/m 2	3 of 4	5 of 6
7 leden	0 t/m 3	4 of 5	6 of 7
8 leden	0 t/m 3	4 t/m 6	7 of 8
9 leden	0 t/m 4	5 of 6	7 t/m 9
10 leden	0 t/m 4	5 t/m 7	8 t/m 10
...			

FORMULEER **EEN ALCOHOL- EN** **DRUGVISIE VOOR JE CLUB**

VERVOLG

Afronden

- » Vraag of er **andere relevante thema's** zijn die nog niet aan bod gekomen zijn. Als dat het geval is, doe je dezelfde drie stappen als bij de andere thema's.
- » Keer terug naar de thema's waar een ! naast staat:

Vraag naar de reden waarom dit thema niet opgenomen zou moeten worden. Je kan ook je eigen notities (stap 2) gebruiken.

Probeer een consensus te bereiken om het thema ofwel te verwerpen ofwel op te nemen in de visie, eventueel mits nuancering.

- » **Formuleer de alcoholvisie van de club** door volgende zin aan te vullen met de thema's (+ eventuele nuancering) die door de werkgroep gekozen werden:

DE ALCOHOLVISIE

“

Alcoholgebruik binnen onze club is toegestaan en aanvaardbaar zolang...

”

DE DRUGVISIE

Aangezien het gebruik van drugs illegaal is in België, vormt elk gebruik binnen de club in principe een probleem. De wetgeving hierrond vind je in de brochure 'Alcohol en drugs in de sportclub: wat zegt de wet?' (www.vad.be/sportivos).

Toch is het goed om te polsen bij de werkgroep of iedereen op dezelfde golflengte zit. Zo kan het zinvol zijn om te bepalen wat jullie als club verstaan onder de termen "druggebruik" (bv. enkel illegale middelen of eventueel aangevuld met legale middelen die al problemen hebben veroorzaakt binnen de club) en "binnen de club" (bv. binnen de 'muren' van de club of ook buiten de club, wanneer dit voorafgaat aan clubactiviteiten, of achteraf, of op verplaatsing, ...)

Probeer de mening van de club hieromtrent samen te vatten in enkele lijnen (zie ook voorbeeld vooraan dit document).

VOORLEGGEN AAN HET BESTUUR EN COMMUNICATIE

Afhankelijk van de samenstelling van de werkgroep en de structuur van je club leggen jullie de kersverse alcohol- en drugvisie **ter goedkeuring nog eens voor aan het bestuur** van de club, bv. op een bestuursvergadering.

Eenmaal de alcohol- en drugvisie van de club goedgekeurd is, wordt deze best ook **gecommuniceerd naar de leden en supporters**. Belangrijk hierbij is dat de alcohol- en drugvisie altijd raadpleegbaar is (bv. op de website) en ten gepaste tijde wordt meegenomen in de normale clubcommunicatie. Op die manier wordt de visie een levend gegeven binnen de club en geen dode letter op papier.

Voorbeelden:

De alcohol- en drugvisie kan aan het begin van elk nieuw seizoen meegegeven worden bij de inschrijving van de leden.

De alcohol- en drugvisie kan jaarlijks gepubliceerd worden in de eerste editie van het clubblad. Ook bij inbreuken of vermoedens kan de visie onder de aandacht gebracht worden.

DISCUSSIETHEMA'S

ALCOHOLVISIE

THEMA 1

NAAM EN IMAGO VAN DE CLUB

Voorbeeld 1: In sommige clubs is het gebruik van alcohol een deel van de identiteit van de club (deze clubs hebben bv. een stevige drinkersreputatie). Wanneer de club daardoor in de problemen komt dan hoort dat er volgens deze clubs vaak gewoon bij.

Voorbeeld 2: Andere clubs vinden dat het alcoholgebruik van leden en supporters een grens bereikt wanneer de naam of reputatie van de club beklad wordt of de club hierdoor in de problemen geraakt.

Hoe wordt in jouw club gekeken naar de invloed van het alcoholgebruik door leden en supporters op de naam en het imago van de club?

THEMA 2

SFEER EN GEZELLIGHEID

In veel clubs wordt er alcohol gedronken voor de sfeer en gezelligheid. Soms maken leden of supporters het iets té 'sfeervol' en worden ze eerder lastig of agressief.

Voorbeeld 1: In sommige clubs wordt een grens bereikt wanneer leden of supporters door hun alcoholgebruik lastig of agressief worden. Reacties binnen deze clubs variëren dan. Ze kunnen de persoon of personen aanspreken op hun gedrag, hen alcohol weigeren, of de toegang tot de kantine ontzeggen.

Voorbeeld 2: In andere clubs worden leden of supporters die door alcohol lastig en agressief worden eerder als een noodzakelijk kwaad gezien. Dergelijk gedrag wordt dus getolereerd, omdat het er nu eenmaal bij hoort.

Hoe staat jouw club tegenover leden en supporters die te veel drinken, met alle gevolgen vandien voor de sfeer en gezelligheid?

THEMA 3

VEILIGHEID

— bijvoorbeeld tijdens het beoefenen van de sport, in het verkeer

Voorbeeld 1: Voor sommige clubs is het aspect veiligheid minder relevant. Dat kan bijvoorbeeld wanneer de sport weinig tot geen veiligheidsrisico's met zich meebrengt, of wanneer iedereen op wandelafstand woont en daarom te voet komt.

Voorbeeld 2: Er zijn ook clubs die vinden dat ze zelf niet verantwoordelijk zijn voor de veiligheid van hun leden en supporters. Ze vinden dit de verantwoordelijkheid van de leden en supporters zelf.

Voorbeeld 3: In andere clubs is veiligheid een belangrijke waarde. Dit kan bijvoorbeeld zijn omdat de sport bepaalde risico's met zich meebrengt, of omdat de club van mening is dat iedereen veilig van en naar de club moet geraken.

Hoe belangrijk en relevant is de veiligheid van leden en supporters voor jouw club?

THEMA 4

SPORTPRESTATIES

Voorbeeld 1: Sommige clubs vinden dat de leden voornamelijk komen sporten om zich te amuseren. Mindere sportprestaties af en toe zijn dan niet zo erg. Er wordt niet zo zwaar getild aan het feit dat spelers soms met een kater of onder invloed van alcohol komen sporten.

Voorbeeld 2: In andere clubs zijn de sportieve prestaties wel belangrijk voor de club. Deze clubs hebben vaak wel een probleem met spelers die met een kater of onder invloed van alcohol komen sporten, of zelfs niet op een afspraak komen opdagen.

Hoe belangrijk zijn sportieve prestaties voor jouw club?

THEMA 5

VERANTWOORDELIJKHEDEN OPNEMEN

— als bestuur, als barmedewerker, als lid, als supporter, ...

Elke club heeft belangrijke sleutelfiguren zoals barmedewerkers, bestuursleden, afgevaardigden, EHBO-verantwoordelijken/redders, scheidsrechters, trainers, enzovoort. Allemaal hebben ze specifieke taken en verantwoordelijkheden. Gaat alcohol samen met deze verantwoordelijkheden?

Voorbeeld 1: In sommige clubs wordt een grens bereikt wanneer leden hun verantwoordelijkheden niet meer nakomen als gevolg van alcoholgebruik.

Voorbeeld 2: Andere clubs vinden het niet zo erg wanneer leden eens fouten maken als gevolg van alcoholgebruik.

Hoe staat jouw club tegenover alcohol, wanneer het gaat over het opnemen van verantwoordelijkheden?

THEMA 6

JEUGD

De relevantie van dit punt is terug afhankelijk van de kenmerken van de sportclub. Wanneer een club bijvoorbeeld geen jeugdspelers heeft, dan is het minder relevant om aandacht te hebben voor de verantwoordelijkheden als club naar jeugdspelers.

Voorbeeld 1: Er zijn clubs die vinden dat het tot hun opvoedkundige taak behoort om een strikte visie te hebben op alcoholgebruik door jongere leden of in het bijzijn van jongere leden.

Voorbeeld 2: Er zijn ook clubs die vinden dat ze hun verantwoordelijkheden over alcohol net opnemen door jongeren in een 'beschermde en gecontroleerde' omgeving te laten experimenteren (ook al is dit soms in strijd met de wet en toont onderzoek aan dat drinken in zo een 'beschermende en gecontroleerde' omgeving net meer risicovol drinken bij jongeren in de hand werkt).

THEMA 7

VRIJE WIL (VERSUS GROEPSDRUK)

Groepsdruk is niet noodzakelijk een 'slecht' fenomeen. In bepaalde omstandigheden kan het leden net motiveren om grenzen te verleggen (bijvoorbeeld bij sportieve prestaties). Maar wanneer daarbij de wil van een persoon niet gerespecteerd wordt en hij of zij (fysiek of sociaal) 'geforceerd' wordt tot het stellen van bepaald gedrag, dan is dit wel verkeerd.

Voorbeeld: In het kader van alcohol zijn er verschillende clubs die zich expliciet verzetten tegen groepsdruk. Ze zijn van mening dat het een vrije keuze moet zijn van leden en supporters om alcohol te drinken. Ze moeten onder alle omstandigheden evengoed voor een niet-alcoholisch alternatief kunnen kiezen.

Hoe staat jouw club tegenover alcohol en groepsdruk?

EXTRA

EVENTUELE ANDERE THEMA'S

Vraag aan de werkgroep of er andere thema's zijn die nog niet aan bod kwamen, maar wel relevant zijn om op te nemen in de alcohol- en drugvisie.

SUPPORT

